

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1222
van **KATRIEN SCHRYVERS**
datum: 8 mei 2023

aan **LYDIA PEETERS**
VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Rijgeschiktheidscentrum CARA - Examens

Als gevolg van de zesde staatshervorming zijn de gewesten sinds 1 januari 2015 bevoegd om de rijgeschiktheid te beoordelen van bestuurders of kandidaat-bestuurders die lijden aan een vermindering van hun functionele vaardigheden. Het multidisciplinair team van het Centrum voor Rijgeschiktheid en Voertuigaanpassing (CARA) gaat de rijgeschiktheid van de kandidaat na en levert eventueel een rijgeschiktheidsattest af waarmee men een (nieuw) rijbewijs kan krijgen. Aan het attest van rijgeschiktheid kunnen beperkingen worden opgelegd. Deze beperkingen kunnen gelden voor de bestuurder zelf of voor aangepaste voertuigen. Het kan bijvoorbeeld gaan over de noodzaak aan een aangepast stuur of over de beperking over de plaatsen waar of de tijdstippen waarop men mag rijden. Zo zullen bijvoorbeeld mensen die lijden aan de ziekte van Parkinson mogen rijden in een straal van 25 kilometer rond hun woonplaats en om de twee jaar een nieuw rijexamen moeten afleggen.

Het kan echter zijn dat het examen moet worden afgelegd op een plek die verder ligt dan de straal waarin de bestuurder eigenlijk mag rijden. Dat betekent dus een buurt die mogelijks helemaal anders is dan dewelke men gewoon is. Dat brengt niet alleen heel wat stress achter het stuur mee, hetgeen het examen er niet makkelijker op maakt, maar het is ook niet logisch als de bestuurder daar eigenlijk niet mag rijden.

Bovendien worden de praktische evaluaties niet afgenomen in de voertuigen van de bestuurder zelf, maar in voertuigen van het CARA.

Wegens de coronacrisis werd het rijbewijs van mensen die eigenlijk opnieuw een examen zouden moeten afleggen, eenmalig verlengd zonder rijexamen.

1. Als de bestuurder de voorwaarde krijgt opgelegd om niet verder te rijden dan een bepaald aantal kilometers van de eigen woonplaats, waarom wordt het examen dan soms afgenomen op een andere plaats? Op welke manier kan het rijexamen beter worden afgestemd op de voorwaarden die worden opgelegd aan de bestuurder?
2. In hoeverre kan het gebeuren dat een praktische evaluatie wordt afgenomen met een voertuig met een automatische versnelling, terwijl de bestuurder die de proef aflegt zelf een wagen heeft met een handmatige versnelling, of andersom? Hoe kan hierin desgevallend een betere afstemming verkregen worden?
3. In hoeverre zijn er door de coronacrisis wachttijden ontstaan voor het inhalen van rijexamens voor het beoordelen van de rijgeschiktheid?
4. Op de website wordt gecommuniceerd dat men vijftien dagen na het bezorgen van de nodige documenten een afspraak kan krijgen.

In hoeverre wordt deze termijn gehandhaafd? Hoelang moet men, na het bezorgen van de nodige documenten, gemiddeld wachten op het kunnen afleggen van een examen? Kan de minister dat duiden met cijfers? Graag een opdeling per evaluatiecentrum.

ANTWOORD

op vraag nr. 1222 van 8 mei 2023

van **KATRIEN SCHRYVERS**

Omdat de twee termen in de vraag door elkaar en soms foutief worden gebruikt, moet ik vooreerst wijzen op het onderscheid tussen een rijexamen en een praktische rij-evaluatie. Het eerste maakt deel uit van de vaardigheidsevaluatie die men ondergaat bij het verkrijgen van het (eerste) rijbewijs. Het tweede maakt deel uit van de rijgeschiktheidsevaluatie. De praktische rijgeschiktheidsevaluatie heeft een ander doel en doelpubliek dan het rijexamen.

1. Een straalbeperking wordt opgelegd om risico's te beperken. De beperking wordt soms in een 'afbouw-' en soms in een 'opbouwscenario' opgelegd. Ze kan maar opgelegd of toegestaan worden als bijvoorbeeld uit de neuropsychologische evaluatie blijkt dat dit zinvol is om bepaalde risico's te verminderen. Maar gegeven de rijgeschiktheidsevaluatie als doel heeft én risico's te beperken én de individuele mobiliteit van de mensen zo lang mogelijk te vrijwaren, moeten we bij sommige evaluaties ook de kans bieden om de straalbeperking terug op te heffen. Dit kan uiteraard niet door iemand te evalueren binnen de eerder opgelegde straal. Door een persoon steeds in de gekende omgeving te evalueren, bieden we hem/haar niet de kans om te tonen dat het ook buiten de gekende omgeving kan onder veilige omstandigheden. Het evalueren binnen de toegekende straal betekent dan het onzeggen van de mogelijkheid 'om zich te verbeteren'. Men kan immers in een ongekende omgeving de inschatting maken of iemand in gekende omgeving kan functioneren, gegeven een aantal bijkomende onderzoeksresultaten, terwijl dat omgekeerd niet kan.

Ik moet hierbij ook de kanttekening maken dat de beperking van het rijbewijs in straal en in duur niet geldt voor elke persoon met de ziekte van Parkinson. Hetgeen u aanhaalt, is slechts één voorbeeld en geen algemene regel. De rijgeschiktheidsbeslissing wordt op individuele basis genomen en laat zich niet vatten in een beperkte set van algemene regels.

2. Een rijgeschiktheidsevaluatie kan in veel gevallen niet gebeuren in het voertuig van de bestuurder zelf. De reden van de evaluatie is immers ofwel een vermoeden van rij-ongeschiktheid. Dit betekent dat op het moment van evaluatie er reden is om aan te nemen dat er zich een veiligheidsprobleem kan stellen wanneer men een auto bestuurt, dat het rijbewijs mogelijks ongeldig is, en gegeven beide voorgaande punten dat deze bestuurder ook niet langer verzekerd is. Om deze verkeers- en verzekeringstechnische problemen op te lossen mag diegene die aan het stuur zit niet de officiële bestuurder van het voertuig zijn en dus moet een voertuig met dubbele bediening gebruikt worden. Daarom moet een voertuig van het CARA worden gebruikt en niet het eigen voertuig.

Wanneer de rijpraktische evaluatie op locatie (en dus niet in de hoofdzetel in Haren) gebeurt, dan worden alle praktische rij-evaluaties met een handgeschakeld voertuig uitgevoerd, waarmee desgevallend een automaat gesimuleerd wordt. Dit heeft vooral een praktische reden. De rij-expert die de evaluatie uitvoert, begeeft zich elke dag naar een andere locatie met het voertuig dat ook het voertuig is waarmee de evaluaties worden gedaan. Hij/zij kan zich maar met één voertuig verplaatsen. Met een handgeschakeld voertuig kan een automaat gesimuleerd worden; omgekeerd kan

dat niet. De automaat wordt gesimuleerd doordat de rij-expert 'koppelt en schakelt' in plaats van de kandidaat. De kandidaat hoeft zich daarvan niets aan te trekken. Deze manier van handelen laat dus toe dat iedereen kan geëvalueerd worden op locatie. De rij-experten zijn ervaren om op die manier te werken.

Indien de kandidaat toch aangeeft dat deze manier van werken fundamenteel het presteren heeft beïnvloed, dan wordt altijd toegestaan om de evaluatie opnieuw te doen met een voertuig met automatische schakeling. Die evaluatie gebeurt dan in de hoofdzetel in Haren.

Wanneer de rijprestatie fundamenteel beïnvloed wordt door de simulatie, is dit meestal een indicatie van een verminderde mentale flexibiliteit, wat op zich een contra-indicatie kan zijn voor rijgeschiktheid.

3. Zoals ik op uw vraag 699 van 3 februari 2021 antwoordde, konden tijdens de eerste lockdown geen rijgeschiktheidsevaluaties gebeuren.

Bij de heropstart, na de eerste lockdown, werd ervoor gekozen om een deel van de afspraken voor die periode te herplannen om ruimte te creëren voor de meest dringende dossiers. Het MB houdende noodmaatregelen inzake mobiliteit en openbare werken maakten een efficiënte en gefaseerde (her)planning mogelijk.

De wachttijden voor de rijgeschiktheidsevaluatie worden al enige tijd niet meer beïnvloed door de voorbije coronapandemie.

4. De onderstaande cijfers zijn een gemiddelde van alle CARA afspraken. Een opdeling per locatie heeft weinig zin omdat op sommige locaties de afspraken niet vastgelegd worden door het CARA maar bijvoorbeeld door het ziekenhuis of revalidatiecentrum.

Voor de dossiers die binnengekomen zijn in 2022 bedraagt de gemiddelde tijd tussen het inbrengen van het dossier in het systeem en het versturen van de afspraakbrief 19 dagen.

Voor de dossiers die binnengekomen zijn in 2022 bedraagt de gemiddelde tijd tussen het inbrengen van het dossier in het systeem en het uitvoeren van de eerste rij-praktische evaluatie 63 dagen.

De datum waarop de eerste rij-praktische evaluatie gepland is, wordt niet enkel bepaald door de datum van invoer. Om die datum te bepalen wordt ook rekening gehouden met de beschikbaarheid van de gewenste afspraakplaats, met de beschikbaarheden van de kandidaat, en met de wettelijk bepaalde medische criteria. Soms wordt die planning overgenomen door het ziekenhuis of revalidatiecentrum waar de kandidaat-bestuurder behandeld wordt.